

D/II-188

HIRDETŐ

SZÁMI BESZÉDEK GYŰJTEMÉNYE

Kiadják

Révész János

ev. lelkész

Soltész Elemér

ref. lelkész

szerkesztők

Megjelenik havonként

Tartalom

<i>Csernák Béla</i> : Emlékezzél meg Jézus Krisztusról. — <i>Husvét után</i>	201
<i>Dr. Deák János</i> : Üzenet foglyainknak. — <i>Vasárnapi</i>	208
<i>Uray Sándor</i> : Isten ígétéről. — <i>Vasárnapi</i>	213
<i>Beyer Fülöp</i> : Hitünk győzelme. — <i>Vasárnapi</i>	222
<i>Dr. Tóth Lajos</i> : Keresztyénségünk a legnagyobb hatalom. — <i>Áldozó- csütörtöki</i>	231
<i>Kiss Samu</i> : Harczold meg a hitnek szép harezát. — <i>Konfirmációi</i>	237
<i>Szücs József</i> : A szent Lélek nyelvén. — <i>Pünkösti</i>	243
<i>Kiss Samu</i> : Csak a szent Lélek tesz élő keresztyénné. — <i>Pünkösti</i>	249

Kiadóhivatal
Nagybánya
Híd-utca 19. sz.

Nánásy István
nyomása
Nagybánya

Egész évre 12 K
Félévre . . 6 K
Negyedévre 3 K

Előfizetőinkhez. A júniusi füzetben vasárnapi (alkalmi) beszédek lesznek.

Az IGEHIRDETŐ kiadóhivatalában kapható:

SOLTÉSZ JÁNOS

* * *

KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

REFORMÁTUS NÖVENDÉKEK SZÁMÁRA

* * *

Ötödik átdolgozott kiadás

* * *

Ára 24 fillér

— Legalább 10 példány megrendelésénél darabja 20 fillér. —

Mutatvány-példányt szívesen küldünk.

1987 FEB 17

EMLÉKEZZÉL MEG JÉZUS KRISZTUSRÓL.

— Husvét után. —

2. Tim. 2, 8.

Emlékező tehetségünk nagy isteni csuda. Tárgyak, amelyeket látunk, hangok, amelyeket hallunk, személyek, akikkel találkozunk: kisebb-nagyobb, gyöngébb vagy erősebb benyomást hagynak maguk után lelkünkben; képeket írnak elménk táblájára, amelyek hónapokon, éveken át ott rejtőzhetnek lelkünk mélyén, titkos, elfeledett kincs gyanánt; de egyszer jön egy pillanat, amelyben napfényre kerül a sok elfeledettnek hitt drága kincs, fölujdul elménkben a rég letűnt idő, annak minden eseménye; halljuk ismét a rég elhangzott dalokat; eleven erővel buzognak ismét az érzések kiapadtak hitt kutfői; fölemelkedik előttünk a mult, mint valami elsülyedt sziget a tengerek mélységéből. Egy görög bölcs (Plato) emlékező tehetségünket a galambduczhoz hasonlítja, amelyből ki- s be- szállanak a galambok. A különféle tapasztalatok, ismeretek mint galambok szállnak be lelkünkbe; egy ideig ott maradnak, ám nem örökre, hanem újból napfényre kerülnek. De nem szándékozom az emlékezőtehetség értékét fejtegetni; anélkül is megértitek, hogy az emlékezésnek mily nagy jelentősége van szellemi életünkben. Emlékezés nélkül nincs gondolkodás. Gondolkodás nélkül nincs lelki tökéletesedés. Az emberek között fennálló lelki különbség — legalább részben — arra vezethető vissza, hogy mennyi az, amit megfigyelünk és megjegyzünk; mennyi az, amit ezekből elfelejtünk; s mennyi az, amit emlékezetünkben elraktározhatunk értékes, drága tapasztalatok gyanánt, hogy lelkünk üres és szegény ne maradjon.

Még erkölcsi, vallásos életünkben is nagy szerepe van az emlékezésnek. Milyen szegények, sajnálatra méltók a pogányok, akik sohasem hallottak Jézusról; s mikor vigasztalásra, erőre volna szükségük, nem emlékezhetnek azokra a vigasztaló, bátorító, erősítő, lelkesítő, új életet lehelő igékre, amelyek az emberiség legnagyobb barátjának, legigazabb vigasztalójának, a szenvedések és halál legyőzőjének ajkáról, Jézus ajkáról hangzottak valaha. Óh, mennyivel szerencsésebbek vagyunk mi, hogy ösmerjük őt. Kérdjétek csak meg azokat a buzgó keresztyéneket, akik össze-összegyülekeznek e templomban; kérdjétek meg csak az állhatatosan tűrőket, akik türelmükkel urrá lettek fájdalom és gond fölött; kérdjétek meg csak azokat a szüntelen munkás lelkeket, akik munkájokkal e világot lelketekhez közelebb hozták volt; kérdjétek meg csak a diadalmas küzdőket, akik csodálatos lendülettel emelkednek sír és enyészet fölé; kérdjétek meg csak őket, hogy lelköknek mi a legdrágább kincse? Egyetlen szóval adnak feleletet; egy sok jótétel által megszentelt, áldott nevet említenek: Jézus Krisztus nevét. Egy üdvösséges, jó tanácsossal szolgálnak: Emlékezzél meg Jézus Krisztusról. Ezt a tanácsot adja Pál apostol is a fölolvastott szent leczkében Timotheusnak.

Engedjétek meg azért, K. A! hogy én ma, még mindig a husvéti ünnepek hatása alatt, az apostol szavait tegyem elmélkedésem tárgyává: *Emlékezzél meg, hogy Jézus Krisztus föltámadott a halálból*; hadd beszéljek arról, hogy a Jézusra emlékezésben mily nagy erő rejtezik és hogy mit kell tennünk, hogy ez az áldásos erő el ne vesszen ránk nézve.

*

Hires meseköltő (Andersen) könyvében olvastam, hogy midőn a király nagy betegen feküdt fényes palotájában, úgy tetszett neki, mintha ágya selyem függönyének minden redőjéből egy-egy arcz tekintgetne reá; itt egy szép, bájos arcz, ott egy csúf, ijesztő rémkép; amaz valamely jótettének, emez valamely rossz cselekedetének ábrázolatja; és a halálnak révén ez is, az is suttogott

hozzá: Emlékszel-e még rám? A szörnyü emlékezések hatása alatt a verejték elborítá a királyt és parancsot adott, hogy jöjjenek elő az udvari zenészek mind és a síp, dob, harsona szavával nyomják el a rémképek ijesztő suttogását. De mind hiába volt. Ekkor az ablak előtt egy fülemile kezdett énekelni; azért jött, mert meghallotta, hogy nagyon szenved a király s jött, hogy vigasztalást és reménységet hozzon a birodalom urának. Az ének hangjai lecsöndesítették a király lelkét, tova úzték a rémképeket, az életerő visszatért a beteg fejedelem elalélt tagjaiba, ágya széléről eltávozott a halál, így szólván a fülemiléhez: Csak szállj, szállj tova kis madár; énekeddel nyujts vigasztalást és reménységet!

Bizonyial erre nekünk is szükségünk lehet. Ha fölébrednek bennünk a gyötrő gondolatok, balga tetteink emlékezete; ha elgondoljuk, ami megtörtént s aminek nem kellett volna megtörténnie: óh, akkor mi is vágyunk ama csudatevő zene után, amely vigasztalásról, reménységről szól. És tudjátok-é, mi az, ami ahoz a fülemile-énekhez hasonlatosan hatja át szívünket? Dal a kegyelmes Istenről, a szerető Atyáról, aki nagyobb, mint szívünk, aki hű marad és nem tagadja meg magát, noha mi ingadozunk és kételkedünk. Dal a megváltó Fiuról, aki megengeszteli Atyánk szívét, kibékít vele, megmutatja a hozzá vezető utat. Dal a Jézus Krisztusról. Emlékezzél meg a Jézus Krisztusról!

A nagyvárosok bűnkrónikáiban olvastam egyszer, hogy az utca elesett leányai az ártatlanság és tisztaság boldog idejéből féltve őrizgetnek, rejtegetnek egy-egy drága emléket: talán édesanyjok arczképét, talán egy újszövetséget, egy énekeskönyvet, melyet konfirmációjuk napján kaptak, midőn fehér ruhában, fehér lélekkel álltak meg az Ur előtt. Midőn teljesen egyedül vannak, elő-előveszik ezt a drága emléket, hogy könyeikben megfürösztgessék azt. Mióta olvastam ezt, azóta nem tudok lemondani a reményről, hogy a bűn fertőjéből azok a lelkek ki ne menekedhetnének! Amig a Megváltóra emlékeznek bármily parányi szikrája él az emberben, addig mindig reménykedhetünk. Óh, mert ki fürkészhetné ki Isten

végéremehetetlen útait; hogy mikor hajlít magához egy-egy elveszettnek hitt lelket; mikor szítja lángra benne a hamu alatt lappangó, alvadozó tüzet!

Jézus elevenen él az emberek emlékezetében. Mindenki tud róla valamit. Egy katonaoorvos beszéli, hogy a harczvonal mögött teljesített szolgálata idején a pihenés napjaiban érdeklődött katonáinak tudása, ismeretköre felől. Úgy találta, hogy sokan még fővárosunk nevét sem tudták, de még azt sem tudták, hogy melyik vármegyéből valók; voltak katolikusok, akik nem tudták, hogy hol lakik a pápa; voltak protestánsok, akik nem ismerték a reformátorok nevét; voltak magyarok, akik nem tudták, ki volt Hunyadi János, Rákóczi Ferencz; de nem volt egyetlen egy közlegény sem, aki ne ismerte volna Jézus Krisztus nevét; ösmerte még a zsidó, még a mohamedánus is. Óh valóban, K. A! senki sem írta mélyebben az emberiség emlékezetébe nevét, mint az Ur Jézus Krisztus. Minden templom róla beszél; minden torony az ő örök hazája felé mutat; éltünk számtalan szokása reá emlékeztet; még ellenségei sem kerülhetik ki, sokszor kénytelenek reá hivatkozni, emlékét följutani.

De vajjon igaz-é, hogy a Jézusra emlékezésből erő áradoz? Első tekintetre úgy látszik, hogy nem igaz. Midőn Jézusra emlékezünk és gondolataink reá, róla meg vissza magunkra és ismét őreá térnek: tulajdonképen összehasonlítjuk magunkat vele, szent alakját állítjuk magunk mellé, életét életünk, türelmét türelmetlenségünk, áldozatkészségét szenvedésektől rettegetésünk mellé. Gyön- geségünk nyilvánvalóvá lesz előttünk. Nem mondhatjuk: ami te voltál, az vagyok én is; ami te lettél, az leszek én is! Jézusra emlékezvén, magunkat hozzá mérvén, szégyenelnünk kell magunkat, porig alázkodnunk. De éppen ebben a porig alázkodásban van magasabb, tisztultabb szellemi életünk forrása. Ez a megalázkodás erőnk sarokpontja . . . Harczban állt két sereg. Egyik a hazáért harczolók maroknyi serege, másik a zsarnokság roppant tábor. Amazok, mielőtt meghaltak volna a hazáért, leborultak az Isten előtt és imádkoztak. Az ellenség látja ezt távolról s ujjongva kiált, hogy imé kegyelemért esedekel-

nek. Ám azok, akik leborulva imádkoztak, ujult erővel keltek föl a porból, oroszán-bátorsággal harczoltak és győzedelmeskedtek.

Gyakran hallani, hogy a gondolatok erőt jelentenek. És ha ez igaz, lehet-e gondolat, amelyből hatalmasabb erő áradna ki, mint az, amely Krisztussal foglalkozik? Midőn betegen fekszel, szobád csendjében följulnak régi emlékeid, agyadban ezer és ezerféle gondolat rajzik; de ha gondolataid a Megváltóra irányulnak, az ő türelmére, engedelmisségére, mind halálig hűségére és a halál fölött aratott győzedelmére: érezni fogod, hogy aranybányára bukkantál, friss vizü forrásra, mely lelkeket üdit, elevenít.

Nos igen — mondhatja valaki — a betegségben, a halál révén nélkülözhetetlen a keresztyénség; husvéti dal az a nyitott sír fölött. De mit használ nekünk a Jézusra emlékezés az élet küzdelmében, munkájában; mit használ ott nekünk a szelid, türelmes Üdvözítő? Midőn az apostol így szól: *Te azért az élet terhét hordozzad, mint a Jézus Krisztus jó vitéze*, rövidesen hozzáfűzi: *Emlékezzél meg a Jézus Krisztusról.* Nem ugyanaz-e ez, amit előbb mondott: *Én fiam! Erősödjél meg!* A keresztyénségben van megnyugtató erő; de van-e serkentő, tette készítető?! Sokak szemében úgy tetszik, mintha az erőnek lelke hiányoznék belőle. Nem tagadom, a vád méltán éri a mi keresztyénségünket sok más gyarló kor keresztyénségével együtt; de nem érheti a Pál apostol, a Luther és Kálvin, az előttünk járó, küzdő lelkek keresztyénségét, akiknek ajkán a merész dal zengett: „Erős várunk nekünk az Isten!” A bizonyágtévő férfiak és asszonyok egész serege mozdul meg, hogy vallást tegyen róla, hogy a Krisztusra emlékezés csodás új erő forrása lett bennök. S miért ne lehetne bennünk is? Bizonyyal, a Krisztusra emlékezés erőt jelent rád nézve is, atyámfia; magad is közre munkálhatsz, hogy ezt az erőt ne nélkülözzed.

Emlékezzél a Jézus Krisztusra! hangzik a fölhívás. Mit cselekedjünk hát? Mindenek előtt kérdezzük meg magunkat, él-e bennünk a Krisztus; itt van-e a képe szívünk közepében; itt zsonganak-e szent igéi lelkünkben? Vajjon nem hiába fáradoztak-e jó anyánk, tanítóink, a

templom igehirdetői, midőn Jézus isteni alakját akarták lelkünkbe bevésni? És föltéve, hogy mindez hiába való volt, lemondjunk-e azért a Jézusra emlékezésben rejtező hatalmas erőről? Nincs-e egy pár csöndes óránk, amikor átolvashatjuk egyik vagy másik evangéliomot, hogy Jézust megismerjük? És az evangéliom olvasása közben nem ébredne-e föl lelkünkben az, ami a tenger drága gyöngyéhez hasonlatosan gyermekségünktől fogva ott rejtezik lelkünknek mélységeiben? Atyámfiai! Engedjétek meg, hogy arra kérjelek titeket, olvassátok át egyszer a négy evangéliom egyikét; egyszerre, egyfolytában, le sem téve a Bibliát, míg az evangéliom végére nem értetek. Nem sokat kérek tőletek. Hiszen egyik evangéliomi könyv sem terjedelmesebb napi lapodnál. Egyszer hát olvasd el az ujság helyett Márkot, vagy Lukácsot. Áldásos a Bibliából egy pár sor, egy rövid szakasz elolvasása is; lelki gyönyörűség reggelenként itt a templomban elővenni azt a régi jó könyvet, melynek minden igéjéből világosság és erő sugárzik; de Jézust akkor fogod igazán megszeretni, ha nem csak innét-onnét kapkod ki szemed egy-egy róla írott igét, hanem teljes egészében magad elé állítod szent alakját; ha nem csak dicséred az Írást, de olvasod is, úgy, hogy Jézus elevenen emlékezetedben éljen és soha ki ne töröltessék onnét csodálatos, fenséges képe.

Az evangéliomban figyelmünket legjobban megragadják Jézus tanításai, a Miatyánk, a hegyi predikáció, a hasonlatok, példázatok káprázatos sorozata. Hatásuk titka az, hogy igazságukról önmaguk kezeskednek, isteni igazságok gyanánt jelennek meg előttünk. Igazságuk erejét érezzük nem csak mi, akik Krisztuséi vagyunk, de érzik ellenségei is, akik gyakran kénytelenek Jézushoz folyamodni, hogy tanításaikat a Jézus szavaival támogassák.

Hányszor mondják a mulandóság önző gyermekei: felejtsetek el Jézust! Szakasszátok le minden órának virágát! Hódoljatok a test ösztönének! Felejtsetek el Krisztust! . . . A régi pogányok elbeszéléseiben gyakran említetik egy alvilági folyam (Lethe), amelyből a lélek feledést iszik. Mi, midőn titeket óva intünk önzéstől, szenvedélyektől, zabolátlan indulattól, midőn kiáltjuk felétek: Ne sze-

ressétek ezt a világot! ezt nem irigységből tesszük; nem; egyedül a feledés italától szeretnénk titeket visszatartani; szeretnők, hogy Jézust s vele együtt magatokat, lelketeket, mennyei üdvösségeteket el ne felejtsetek.

Mikor Jézus utoljára volt együtt tanítványaival, hogy megegye velük a páskabarányt, vacsora végeztével vette a kenyeret és hálákat adván, megszegte, mondván: Vegyétek, egyétek, ez az én testem . . . ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Mintha mondta volna: el ne felejtsetek! Ha engem elfeledtek, elfeleditek tulajdon lelketeket is.

Istenünk kegyelmes gondoskodása az, hogy megso- kasodnak a Jézusra emlékezésnek alkalmai. Ilyen áldásos alkalmak az emlékezésre a keresztyén ünnepek; Jézus születésének, halálának, föltámadásának ünnepnapjai; a vasárnapok, a halottaiból föltámadott Ur napjai. Jönnek napok, mikor emlékezetünkben följulnak ifjukorunk éle- ményei; megelevenednek előttünk rég porladó jó anyánk szavai, melyek Jézusról szólottak; hallunk rég elfeledett- nek hitt dalokat újra zengeni; megmozdulnak a sirok és a hantok alól újra hangzanak a rég letűnt nemzedékek bizonyágtételei. Mindez azért, hogy Jézust el ne felejt- sük. Talán ide is azért vezérelt ma be Istened, K. A! hogy halld meg az intést: Jézust el ne feledd!

Gyászruhában jársz? Szíved fájdalommal tele? Hátha azt akarja Istened, hogy lelked annál fogékonyabb legyen és e szép tavaszi időben, a föltámadott természet öröm- teljes képeitől körülvéve, emlékezzél meg a föltámadott Jézus Krisztusról.

Amint a koral előrehaladunk, tapasztaljuk, hogy a távolabbi mult emlékei, gyermek- és ifjukorunk emlékei elevenebben élnek bennünk, mint a későbbi évekéi. Mi- alatt a test hervadoz, a lélek megifjul az emlékezés für- dőjében. Nagyságos dolog ez! De még ennél is dicsősé- gesebb az, hogy Krisztus képe nem halványul el a koral, nem hal meg a halállal, örök ifjuságot, örök tavaszt hoz szívünkbe. Emlékezzetek meg az Ur Jézus Krisztusról!

Amen.

Dr. Geyer után

CSERNÁK BÉLA.

ÜZENET FOGLYAINKNAK.

— Vasárnapi. —

Eféz. 4, 1—6.

Szeretett testvéreim! Pál apostolnak az efézusbeliekhez írt leveléből vettük a fölolvastott igéket. A közönyös ember előtt ez nem sokat mond, nem többet, mint ha bármily más íratból idéztük volna azokat. Számunkra azonban valóságos történetet beszélnek el ezek a sorok; történetet, mely nem csak Pálé, nem csak Efézusé, nem csupán a rég mult időké, de amely Isten országával való kapcsolata folytán beletartozik az örökkévalóságba. E történet révén bepillantást nyerhetünk itt az első keresztyének gyülekezeti életébe, az apostol buzgóságába, mely sohasem lankad s nem szűnik meg akkor sem, amikor száz meg száz mértföld választja el hiveitől, szeretett gyülekezetétől. Bepillantást nyerhetünk itt az apostol szeretetébe, mely gondoskodik, aggódik akkor is, amikor inkább őérette lehetne aggódni, róla lehetne és kellene inkább gondoskodni . . . Pál gondoskodni óhajt gyülekezeteiről, így az efézusiról is; levelet ír, benne e szavakat: *Kérlek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Urban . . .*

Az írás-olvasás tudománya becses kincs volt a háboru előtt is; ma azonban százszorta becsesebb, mint azelőtt. Levelet kapni, szeretteink sorait olvasni azelőtt is nagy öröm volt számunkra; ma azoktól kapni csak egy pár sor írást, kiket ott tudunk az állandó veszedelemben s akiknek életét imádságainkban napról-napra védelmébe, oltalmába ajánljuk a kegyelem Istenének: óh, az kimondhatatlan öröm, megnyugtató érzés, nagy boldogság! Levelet várni, hosszú ideig hiába várni, máskor is aggodás

és gyötrem; levelet — rózsaszínű lapot — várni ma és nem kapni, kimondhatatlan fájdalom és lelki kín.

Akinek nincsen senkije, kiért aggódnia kellene, kiért álmatlan éjszakákat virraszt át, az nem érti meg igazán az apostol szavait se. De van-e ma ilyen ember? Ma, azt hiszem, átrezdült mindannyiunk szívéen az apostol szava, melynek alapján mai elmélkedésünk tárgya ez legyen: *Mit üzenjünk foglyainknak s mit üzennek ők minékünk?*

*

Mit üzenjünk foglyainknak oda a messze idegenbe? Ha fölmerül lelketekben ez a kérdés s előtettek az a kis lap, melynek tartalma szinte szigoruan meg van állapítva: úgy-e, akkor a gondolatok, a közlendők egész serege kívánczok oda arra a kis papirostra? Ezt is szeretném megírni, ezt se akarnám kihagyni! De nem lehet, nem szabad! . . . Ugy-e, oda szeretnéd küldeni szülői, testvéri, hitvesi, gyermeki csókodat, üzenetedet, áldásodat? Ugy-e, bele szeretnéd lehelni a holt betűkbe minden érzésedet, szerető szívednek minden biztatását . . . Elmondanád, hogy mink Isten-adta erőnkkel húzzuk az igát, az ő kegyelméből még bírjuk a terhet . . . Elmondanád, ha lehetne, a kicsi családnak életét, napi apró-cseprő eseményeit . . . Elmondanád, a faluban, a városban milyen ma az élet s mi ujság van . . . S bizonyos, hogy a *fogoly* hálás szívvel gondolna reád, ki így mindenről beszámoltál neki, mindenről tudósítottad őt. De egytől félek, nem tudom: ha vajjon azt a foglyot *megvigasztaltad-e?* Nem tudom, ha vajjon egy és más közlésseddel nem növelted-e inkább lelke gyötrelmét, aggodalmát? Nem tudom, ha kivettél-e csak egy szűrő tövist is a szívéből? Mert ha nem vigasztaltad meg bánatos szívét, nem enyhítetted lelke fájdalmát, akkor az a lap, melyet te írtál, nem volt a békesség, a vigasztalás, a biztatás, a reményesség isteni követe, hanem csak egy ujságrészlet! Ujságrészlet: városi, községi, családi hirekkel, vegyes közleményekkel . . .

Lám, alapigénk egy-két szava útba igazít ebben a tekintetben is. Azt nem tudjuk, hogy mit írt az apostol-

nak az ő kedves efézusi gyülekezete, mivel vigasztalta meg az ő szeretett *foglyát*, mivel enyhítette annak bánatát; azt azonban tudjuk, hogy mit ír az apostol, tehát maga a fogoly az ő fogságáról: *Kérlek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Urban . . .* Pál tehát Krisztusnak, az ő Urának a foglya. Sohase említi azt, hogy ő a római császárnak a foglya. Ez az, testvéreim, ami nekünk is szól, a mi szívünket is érinti. Pál fogoly lehet test szerint, be lehet zárva esetleg szűk cellába, bilincsekbe lehet verve, azonban ő magát mégis csupán a Krisztus foglyának érzi, tudja. A falak, a bilincs nem akadályozzák őt meg a Krisztussal való társalgásban; tudja, hogy *sem magasság, sem mélység . . . el nem választhatja őt az Isten szerelmétől, mely nagyon a Jézus Krisztusban*. Fogsága célját a Krisztus országa nézőpontjából veszi és nézi, ez ad neki könnyebbséget, erőt a tehernek, a fogság nyomorúságainak elviselésére.

Ezt, ezt kell nekünk is üzenetül küldenünk a mi édes szeretett honfitársainknak, idegen országokban levő foglyainknak: „Legyetek a Krisztus foglyai!“ Foglyok lesztek, az igaz, emígy is, de nem ellenséges uralkodók foglyai, hanem a Krisztusnak, az élet fejedelmének foglyai, ami azt teszi, hogy: az ő megváltottai. Vegyétek föl az ő igáját ott a fogságban is s meglássátok, hogy az ő igája könnyű, az ő terhe valóban gyönyörűsége. S akkor legyen bár a fogság akármilyen hosszú, kenyeré akármennyi könnyel áztatott: aki a Krisztus foglyának tudta ott is magát, az nem hogy meginogna, nem hogy csüggedezne, de sziklaszilárdan megáll hitében, mint Krisztus jó vitéze, aki keserves fogságában, csendes magányában is gyarapodik abban, aki fő: a Jézus Krisztusban. S akkor, ha üzenetet küld szeretteihez, az a Krisztus üzenete lesz, olyanformán fog hangzani, mint az apostolé: *Kérlek azért . . . járjatok úgy, mint illik elhivatástokhoz, mellyel elhivatottok, teljes alázatossággal és szelidséggel, hosszútűréssel, elszenvedvén egymást szeretetben, igyekezővén megtartani a Lélek egységét, a békességnek kötelében. Egy a test és egy a Lélek, miképen elhivatástoknak egy reménységében hívattatok el is; egy az Ur, egy*

a hit, egy a keresztség; egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindeneknek fölötte van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik.

Ez Pál apostolnak, *a fogolynak*, gyülekezetéhez küldött üzenete. Gyönyörű intés, igazi apostoli szó. Ezeknek a szavaknak azonban csak akkor fogjuk föl igazi értelmét, ha tudjuk, hogy Efézusban éltek olyanok, akik dölyfösek voltak születésükre, vagyonukra, tudományukra, esetleg képzelt jóságukra; ha tudjuk, hogy voltak olyanok akik nemhogy szelídséget tanúsítottak volna mások tettei, esetleges tévedései, hibái elbírálásában, de ridegen szigoruak azok megítélésében, elnézők azonban önmagukkal szemben. Akkor értjük meg az apostol intését, ha tudjuk, hogy voltak, akiknek türelme a megpróbáltatások idején egyáltalán nem volt kitartó, különösen akkor nem, ha nekik is áldozni kellett jólétükből, életmódjukból, kényelmükből, vagyonukból a haza, az egyház, Krisztus országa jövődjének biztosítása érdekében. Ha tudjuk, hogy nem a megértő, egységet teremtő szeretet, de a széthúzó, a nagy ellentéteket támasztó gyűlölet tüze lobogott sokak lelkében; akkor, óh akkor meg tudjuk érteni szerető intését: Ne legyetek ilyenek, de járjatok a Krisztus útján, őrizzétek meg a Lélek egységét, mert különben a széthúzás tovább tart, a meghasonlás növekedni fog s ezek nyomán a fölbomlás következik el . . . Ne nézzetek arra, ami esetleg elválaszt egymástól, de nézzétek azt, ami egyesít! Összekötő kapocs pedig nagyon sok van, mondja tovább az apostol, sőt keresztyének között a széthúzás egyenesen alaptalan, érthetetlen, mert itt minden de minden egy igazi szent egységre mutat: *Egy az Ur, egy a hit, egy a keresztség, egy az Isten . . .*

Nem tudjuk, mi volt az eredménye a fogoly apostol kérésének, intésének, fogsági üzenetének. Azt azonban igen, hogy Efézus hosszú időn át fénylő gyülekezete volt a Krisztusnak. Hogy az lehetett, abban első sorban az apostolnak volt része.

Hát a mi foglyaink? Ha tudnák, ha hallanák vagy éppen látnák, milyen élet folyik itt, idehaza: nem tartanák-e vajjon szükségesnek, hogy hasonló hangon írjanak, hasonló

kérést, intést intézzenek mihozzánk? Én azt hiszem, hogy igen s tudom, hogy ti igazat adtok nekem ebben; hiszen annyi bűn jár fölemelt fővel, szinte hivalkodva közöttünk, hogy igazán rettenetes! De meg vagyok győződve a felől is, hogy ha egy-egy levél jönne ide is oda is, falura is, városba is a foglyoktól, ilyen kezdettel: *Kérünk titeket, atyámfiai* . . . s olyan tartalommal, mint az apostol üzenete: az a kérés a velőkig hatna, a szívekbe nyílna! Az elől a kérés elől talán nem volna lelkük kitérni még azoknak sem, akik ma meg se hallják az ilyen beszédet . . .

Foglyaink, kedves véreink! írjatok ti nekünk ilyen üzenetet.

S ha ők nem írnak, nem írhatnak ilyet, olvassuk el az apostol fogsági üzenetét, úgy, mintha az a mi foglyunk, a mi rokonunk: apánk, testvérünk, hitestársunk vagy gyermekünk üzenete volna s akkor nemcsak vigasztalást, de lelki erősítést, megnyugvást fogunk lelni abban.

Akkor erős lesz hazánk, erős lesz benne a Krisztus egyháza, mert egyek leszünk; mert megerősítjük a Lélek egységét, mely a Krisztus lelke, mely a szabadság lelke!
Amen.

DR. DEÁK JÁNOS.

ISTEN IGÉJÉRŐL.

— Vasárnapi. —

Jak. 1, 22.

A fölvelt szent leczke arra vezérli ma lelkemet, hogy ezuttal az Isten igéjéről beszéljek előttetek.

Isten igéje. E kifejezés alatt három különböző, de mégis szorosán egybetartozó dolgot értünk. Elsőben is — és pedig legszűkebb értelemben — jelenti ez a szó magát az Isten ajkáról elhangzó beszédet. Például mikor a világ teremtésekor ezt mondotta az Ur: *Legyen!* és előállott az ég s a föld. Vagy amikor a bibliai ősidőkben közvetlenül szólott az Ur Ádámhoz, Ábrahámhoz; Mózeshez az égő csipkebokorban; majd később szólott a Jézus megkeresztelkedésekor: *Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm.*

Azután Isten igéje alatt értjük a Bibliát, mely magában foglalja s őrzi az Ur közvetlen beszédeit is; de őrzi mindama kiválasztott szent emberek beszédeit is, kik az Ur Lelke által itt e földön szólottak. Tudjuk pedig, hogy Isten követői és szószólói között a legnagyobb volt az ő szent Fia, mint ahogyan a zsidókhöz írott apostoli levélből olvassuk: *Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a proféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által; akit tett mindennek örökösévé; aki által a világot is teremtette . . . aki hatalmas szavával fentartja a mindenséget.*

És végezetre — mint hullámgyűrűnél, a legszélesebb körben — Isten igéje alatt kell értenünk azt is, ha napjainkban, itt a mi templomainkban a szent Lélek ihletésére fölhangzik a szó a lelkipásztorok ajakán.

A kiindulási pont mindenestre az örökkévaló Isten szava. Ennek kezünkben lévő, írott bizonyosága a Biblia. És ezen a kettős oszlopon áll és épül mind e világ végezetéig a mi igehirdetésünk, mely ezek szerint méltán megérdemli ezt az elnevezést: *Isten igéje*.

Hogy a mi igehirdetésünk csakugyan Isten igéje, azt magának az örökkévaló Istennek szava is igazolja. Mózes 5. könyve 18. részének 18. versében azt olvassuk, hogy az Ur ezt mondja az ő papjairól: *Az én igéimet adom annak szájába.*

Ugyanerről a lekipásztori igehirdetésről, azaz a lelkipásztori igehirdetésben megnyilatkozó Isten igéjéről szól Jakab apostol is az ő levelében, mikor annak legelején Isten igéjének hallgatásáról és cselekvéséről beszél s a többek között erre figyelmeztet: *Az igének pedig megtartói legyetek és ne csak hallgatói, megcsalván magukat.*

Imé, ez az a szent leczke, melyről azt mondtam, hogy ez arra vezérli lelkemet, hogy ezuttal az Isten igéjéről beszéljek előttetek. E szent leczke tükörében látom Isten ama kegyelmét, mellyel minket, egyszerű szolgálait, fölhasznál arra, hogy az ő szószólói legyünk embertestvéreink előtt. E szent leczke tükörében látom másfelől korunk fiainak ama sok nagy fogyatkozását, hogy az Isten igéjével különbözőképen megcsalják önmagukat.

*

K. T! Azt hiszem, nem kell előttetek hosszasabban bizonyítgatni azt, hogy az Isten igéje, bármelyik megnyilatkozásában is, csodálatos nagy hatalom ezen a világon.

Már említettem ama teremtői *légyen* szót, isteni ígét, melyre előállott az ég és a föld. Ehez hasonló az Urnak ama tiz igéje, tiz szava Izráelhez: a tiz parancsolat, mellyel az Ur választott népét össze tudta tartani. Ez isteni tiz szó előtt meghajolt maga üdvözítő Jézusunk is, amikor ezt mondotta: *Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a profétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább hogy betöltssem.*

Hatalmas volt az Isten igéje a múltban akkor is, ha

az ő választottai ajkáról hangzott az el. Mózes szavára tiz csapás sújtja Egyiptomot. Józsué szavára megáll a nap a harczoló Izráel fölött. Illés proféta szavára bezárulnak az ég csatornái. Amikor pedig Jézus, az Isten fia szól: megelégnének az éhezők, meggyógyulnak a betegek, sőt föltámadnak a halottak!

Tagadhatatlanul nagy hatalma volt az Isten igéjének nemcsak a bibliai időkben, hanem a keresztyén lelkipásztorok ajakán is. Csak egy példát. Hallani fogtok erről éppen ebben az esztendőben, a reformáció 400 éves fordulóján: mily nagy csodákat tett, a Krisztus anyaszentegyházát megmentette, reformálta az Isten igéje a Luther, Zwingli, Kálvin, Dévai Biró Mátyás, Méliusz, Szegedi, Sztárai s a többi reformátorok ajka által.

K. T! Az eddig elmondottak alapján megállapíthatjuk, hogy az Isten igéje bármelyik megnyilatkozásában is az Isten világrendjének egyik legdicsőségesebb láncszeme; Istennek hatalma ez, mely által üdvözíteni akarja e világot . . . Ez olyan sarkigazság, mintha az évszakok kiszabott rendjéről, vagy az élet és halál vastörvényéről beszélénk.

Ám e sarkigazság hallatára lehetetlen hogy felhő ne borúljon lelkünk egére. Hogyan, hát ha az Isten igéje ily nagy erő és ha az Isten igéje ma is hangzik templomainkban: mégis miért látjuk annak éppen manapság, ebben a keservesen megpróbált világban, oly csekély, sokszor semmi eredményét?

Lehetetlen, hogy föl ne zokogjon lelkünkben a kérdés: Uram, ki egykor *légyen* szavaddal a semmiből mindent teremtettél; ki törvényeddel egykor megzaboláztad a gonosz nemzetséget; kinek Igéd testet öltött s lakozott közöttünk a Jézus áldott személyében: miért, óh miért nem zendül szavad most is e világ fölött, mint zúgó szélnek zendülése; vagy miért nem csattan, mint rettentő mennydörgés, melyet abban a pillanatban a lesújtó villám követne, a kemény és megátalkodott, vérontásban s pusztításban telhetetlen nemzetségre!?

Óh, K. T! kétségtelenül látom és érzem magam is, hogy a mi igehirdetésünknek manapság nincs meg a kellő

eredménye. Bizony még csak a mi igehirdetésünkre fordított kiváló gonddal, tanulmányozással és előkészültséggel sem áll arányban az eredmény . . . Fájó lélekkel, sőt önvádolóssal keresem ennek az okát. S e keresés közben föltárul előttem újra a Biblia; lelkembe csendül újra a Jakab apostol szava: *Az igének pedig megtartói legyetek és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat.*

Ah, e szent igére, ez isteni ujjsmutatásra tisztán áll előttem a tétel: az Isten örök igéje, mint magvető kezében a tiszta búza, változhatatlan és szent! És ha a lelkipásztor önfeláldozó, életét is odaadó magvető munkájának manapság nincs meg a kellő eredménye: úgy a hiba mégis csak a szántóföldben keresendő; azokban az emberi lelkekben, akik csak hallgatói és nem megtartói is az Isten igéjének; akik az apostol szavával szólva: megcsalják magukat.

*

K. T! Hogyha ennek a mi világunknak sok nagy bűnét csak futólag is szemügyre vesszük, úgy e szomorú sorozatban igen csak az első sorokban látjuk azt a bűnt, hogy az emberek jelentékeny része egyenesen elfordul az Isten igéjétől.

Némelyek bölcsebbeknek tartják magukat a mi igehirdetésünkénél. Mások annyira ragaszkodnak a földi javakhoz, hogy nem szívesen hallják itt az Isten házában az alázatosságról, önmegtagadásról és áldozatkész felebaráti szeretetről szóló predikációkat. Ismét másokat a bűnök fordítanak el az Isten igéjétől és Isten házától.

És tudjátok-e, K. T! hogy mi ennek az elfordulásnak a következménye? E kérdésre egy bibliai példával felelek. Isten a pusztában egykor mannával táplálta a választott népet; a manna jóízű eledel volt mindaddig, míg Izráel fiai az Urra tekintettek. De megkeseredett az azonnal az ő szájokban, mihelyt az Istentől elfordultak. Így keseredik meg ma is sokaknak lelkében az Isten igéje.

Sokan az ő elfordulásuk igaz okát takargatván méltatlan és illetlen követeléseket támasztanak a mi predikálásunkkal szemben. Azt kívánják, hallgassunk a bűnök

felől; sőt szépitgessük úgy az egyén, mint a társadalom bűneit; hízelegjünk a szószékről az emberi hiúságoknak . . . Azonfelül még elvárnák, hogy minden pap legyen valami kiváló szónok; hangja legyen csengő-bongó; előadása művészi; taglejtése betanult s mindenek fölött, tudja kellemesen megrikatni a hallgatóságot.

Óh, micsoda lelki nyomorusága ez a mi korunknak, melyért méltán borúl felhő lelkünkre s e felhőből méltán hullathatunk fájó könnycseppeket azoknak üres helyére, akik elfordulnak az Isten ígésétől s a lehető legnagyobb mértékben megcsalják magukat.

*

Nem is akarok tovább foglalkozni ezekkel az Isten ígésétől elfordult árva lelkekkel. Fájdalom, ők nem hallhatják most sem az én szavaimat. Azért amit őfelölük eddig is mondtam, abban a reményben tártam előtökbe, hogy ti a tisztább s nemesebb fölfogásnak, a templomba nem járók előtt, alkalomadtán szíves szószólói lesztek.

De vajjon azok lesztek-é csakugyan? Vajjon ver-é mélyebb gyökeret a mi igehirdetésünk, ti templombajárók, a ti szívetekben is? Vagy pedig reátok illik a fölvelt szent leczke intő szava: *Az ígének pedig megtartói legyetek és ne csak hallgatói.*

Bizonyára emlékeztek mindnyájan Pál apostolnak ama szavaira, melyeket a szent vacsoráról mondott s amely szavakat minden urvacsoraosztáskor idézni szoktunk: *Aki méltatlanul eszik és iszik abból a kenyérből és borból: ítéletet eszik és iszik magának, mivelhogy nem becsüli meg az Urnak testét.*

Lássátok, ugyanez a törvény az Isten ígésével szemben is. A méltatlanság itt is ítéletet, sőt kárhozatot jelent.

Mint ahogyan meg kell tehát becsülnünk az Urnak testét, éppen úgy meg kell becsülnünk az Ur ígését is. Egyszerű kenyérből és borból áll az a szent vacsora; mégis sákramentom az! Kegyelmi eszköz a mi lelkünk üdvösségére. Egyszerű, hozzánk hasonló egyén a lelki-pásztor, ki a szószékből beszél; de szava Isten ígéje; kegyelmi eszköz ez is a mi lelkünk üdvösségére.

Ah, az örökkévaló, bölcs és igaz Isten többé nem álomlátásokban, lelki elragadtatásokban és más természet fölött való jelekben szól ma földi gyermekeihez, mint szólott az ősidőkben. Az ő világrendje ez, hogy választott szolgálai által hívja most az Isten országába földi gyermekeit. *A papnak ajkai őrzik a tudományt és az ő szájából törvényt várnak, mivel a seregek Urának követé ő,* olvassuk az ó-szövetségben Malakiás profétánál (2, 7.). Az új-szövetség lapjain pedig maga Jézus szól eképen az ő szószólóihoz, még pedig nem is a 12 tanítványhoz, hanem amaz orczája előtt elbocsátott 70 tanítványhoz: *Aki titeket hallgat, engem hallgat és aki titeket megvet, engem vet meg; és aki engem vet meg, azt veti meg, aki engem elküldött* (Luk. 10, 16.).

Hogy pedig az Isten igéje csak az esetben munkálkodhatik a hivek szívében, ha azt, a lelkipásztor ajakáról hangozzék bár, mégis Istentől származónak tekintik: erre is egy bibliai példát idézek. Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben olvassuk, hogy Pál apostol, a mély bölcseségű tudós és elragadó szónok, Likaóniában, Listra városban oly hatásosan predikált, hogy a pogány görögök őt egyik földreszállt istenségöknek, Merkuriusnak nézték s előtte mindenáron áldozni akartak. De mert a hallgatók Pál személyében csak a nagyszerű szónokot s nem az örökkévaló Isten szolgáját tekintették: ezért meg nem tértek, sőt rövid idő múlva egyenesen megkövezték Pál apostolt (Csel. 14, 6—19.).

K. T! Mi református lelkipásztorok sohasem törekszünk arra, hogy minket kiváltságos lényeknek, varázslóknak tekintsetek. De tartsatok Isten szolgálainak s becsüljétek meg azt az ígét, amelyet tinéktek Isten akarata szerint hirdetünk. Az Isten igéje pedig el fogja végezni szívetekben a maga hatalmas munkáját; nem a predikáló lelkész személyéért, hanem Isten kegyelméből, a ti tulajdon hitetek által.

Mindenesetre legyetek bizalommal és tisztelettel a predikáló lelkész személye iránt is. A lelkipásztor: lelki orvos. A beteg, ha komolyan gyógyulni akar, nem a szellemesen társalgó, vagy szellemesen tréfálkozó orvost

KERESZTYÉNSÉGÜNK A LEGNAGYOBB HATALOM.

— Áldozócsüörtöki. —

Máté 28, 18—20.

Három esztendeje áll már fegyverben a világ. Nagy hatalmak, melyeknek kivánsága törvény és parancs volt a béke idején, három esztendeje mérkőznek, szövetkeznek, gyilkolnak, pusztítanak mindenfelé. Milliók szíve remeg a pusztulás miatt, mely életben, értékben semmit sem kimél.

Kezdetben talán bizonyos érdeklődéssel kérdeztük magunkban: vajjon melyik küzdő fél a hatalmasabb? Ma már szinte megborzadunk a *hatalom* szótól, mert ez a mai háborus világ gyakorlata szerint csak a pusztításban jelent nagyobb erőt és több találékonyságot. Annál jobban esik e szót Jézus ajkáról hallanunk, kit ma úgy ünnepeünk, amint fölmege e küzdelmes világból a mennyei hazába.

Mintha csak a mai háboruban álló népekre esett volna búcsuzó pillantása, melyek a hatalomért versengenek és gyilkolják egymást. Ezeknek szól mennyekbe emelkedvén: Nem a tettek a hatalom, hiába ontatok érte annyi vért; *nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.*

Valóban Jézusé egyedül az az igazi hatalom, mely épít, fölemel, új világot teremt, a mostaninak szegénységét lelki értékekkel gazdagítja. Ez a nagy hatalom azt érez-teti velünk, hogy Jézus soha sincsen tőlünk távol, hanem a világ javát munkáló igaz keresztyénségben velünk van minden napon a világ végeztéig.

*

A világ még nem látott a mostani háboruhoz hasonló borzalmas mérkőzést. Azt azonban látta és nagyon sokszor

tapasztalta a történelem folyamán, hogy valahányszor hatalmak mérköztek, az mindig pusztulást és romot jelentett; anyagiakban ép' úgy, mint szellemiekben és lelkiekben mindig nagy értékvesztéssel járt. Háborus időkben mindig fölszabadulnak az emberi szenvedélyek, szabad érvényesüléshez jutnak azok az ösztönök, hajlamok, melyeket béke idején a jó rend és köztisztesség korlátai szabályoznak.

Fájdalmasan tudjuk, hogy fokozott mértékben így van ez a mostani háboruban is. Már is fölszínre kerültek az embernek alacsonyabb, anyagiakban, szellemiekben egyaránt romboló ösztönei. Akik tőlünk eltávoztak, miközben a hazát védelmezik, a tűz és vér keresztiségében látják és érzik érvényesülését mindannak, ami az emberben a föld porából és sarából vétetett.

Ezért lesz szent kötelességünk a béke napjaiban újra keresztelni a világot szent Lélekkel, hogy sár és por voltunkon újra az Atyának és a Fiunak és a szent Léleknek neve és dicsősége ragyogjon keresztül. Ezért szól hozzánk a mennybemenő Jézus utasítása: *Tegyetek tanítványokká minden népeket.*

Ma még mi állunk védelmük és oltalmuk alatt az érettünk küzdőknek, de reméljük, nemsokára eljön az idő, mikor majd nekünk kell tanúságot tenni a bennünk lakozó erőről és hatalomról, mely a béke áldásos munkáját folytatja és hazatérő mieinket is újra e munkákhoz és ezek jó rendjéhez szoktatja.

Ma még azt látjuk, hogy idehaza is rendkívüli viszonyok uralkodnak. Nem azt értem, hogy a törvény és közhatalom mélyebben nyúl be a magánélet nyilvánulásaiba, mint különben; hanem azt, hogy mindenki szorgalmasabban keresi a magáét, mint eddig kereste; azzal pedig, ami a közjóé, vagy éppen a Jézus Krisztusé, alig törődik valamit. Százan meg ezren élnek úgy, mintha nem is a hon megmentéseért folynék ez élet-halálharcz, hanem e nagy világbojlasban önnön hasznukat és érdeküket kellene megkeresni annál maradandóbb sikerral, mennél ravaszabb megkerülésével tehető ez a törvénynek s mennél több ingébe, keserüsébe kerül embertársaiknak.

Igy ismerve a mai mindennapi életet, csakugyan nagy

jelentőségű küldetés, melyet Jézus e szent ünnepen nekünk e szavakban ad: *Tanítsátok őket, hogy megtartsák mind- azt, amit én parancsoltam nektek.* Magasztos küldetés építeni ott, ahol az emberi erő és hatalom csak rombolni tudott; értéket adni ott, ahol idáig az anyagi értékek pusztultak, a lelkiek szintén romlás szélére jutottak. Hatalom kell e küldetéshez, nagyobb hatalom, mint aminőt fegyverek, tudomány, ügyesség, számítás és mindennemű világi tényezők együttműködése jelent; hatalom, mely e földön munkálkodjék ugyan, de nagyobb legyen minden földinél; az a hatalom kell nekünk, melyet csak Jézus vall a magáénak s ígér oda elhívott és elküldött munkásainak, mikor búcsuzóra e szavakkal bocsátja el őket: *Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön; elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket.*

Tanítványokká kell tennünk minden népeket. A harczosnak meg kell tanulnia a szelídséget, a hősiezen küzdőnek a törvényszabta jó rend korlátozását, az idehaza maguk hasznát keresőknek a közjóért való munkát és áldozatot. És meg is fogják tanulni, mert a szívek szomjuhozna már mindezek után. Mindenütt megtört szívek, szegény lelkek, fogoly honfiak, lesujtott emberek vannak, kiknek számára a háboru teher, a háborus rend nyomasztó fölfordulás, a béke szelid munkálkodása és emberszerető törvénykezése pedig valóban evangéliom, vagyis a megváltást és szabadulást jelentő örömhír.

Jézusnak minden igaz hive úgy áll ma hitének gazdag tartalmával a meggyötört és megváltást áhító világ elé, mint a Mester állott annak idejében Názáret zsinagógájában. Ott vette ugyanis ajkára e profétai igéket: *Az Urnak Lelke van énrajtam, mivelhogy fölkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdessem; elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam; hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeknek megnyílását; hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat és hirdessem az Urnak kedves esztendejét.*

Jézus és utána apostolai csakugyan hirdették mindezt, még pedig az igének azzal az erejével, mely nem csak beszél, hanem azonnal munkálkodik is; mely nem elmélet,

nem is üres okoskodás, hanem élet; s föladata ez az apostoli utasítás: *Tenmagadat állítsd oda a jó cselekedetek példaképeül.* Csakis így lehetett elérni, hogy a hajdani pogány világ romjaiból új keresztyén élet támadt.

Hasonló föladatok előtt állva ma tapasztalni fogjuk, hogy a tudomány, államhatalom, társadalom szintén próbálkozik az újraépítés nagy munkájával. Kivánnunk is kell fáradozásukhoz a sikert és Isten áldását. Nem szabad azonban felednünk, hogy a tudomány magában véve csak elmélet, mely bár sokszor világoskodik, egymagában mégis hideg s csak a vallás bensősége tud neki erőt és meleget adni; a társadalom és államhatalom is csupán földi erővel és tényezőkkel munkálkodik, erejük a külső jó rendnél és némi kényelemnél tovább nem hatolhat, intézményeikbe lelket, fölemelő és mindent betöltő szeretetet csak Jézus vallása és lelkeket megszentelő hatalma ad.

Keresztyénségünk nem érzi magát idegennek sem a tudománnyal, sem az állammal, sem a társadalommal szemben; nem kicsinyeljük le egyiknek sem a hatalmát vagy hivatását. Érezzük és tudjuk azonban azt is, hogy nagy munkát csak Jézussal és az ő keresztyénségével végezhetnek. Érezzük, hogy ránk nemcsak mint hazafiakra, nemcsak mint művelt társadalmi emberekre róv munkát a háború okozta sok dúlás, hanem a sebek és bajok gyógyítására küldetésünk van ugyis, mint keresztyéneknek. A megújításra váró világnak első sorban van szüksége keresztyénségünk egész erejére és tartalmára; mert minden munkálkodó hatalmak közt ez a legnagyobb; valóban a keresztyénségben van benne minden hatalom mennyen és a földön.

*

Emberi szemünk megszokja a rendes és természetes utakat s a mindennapi csendes munkának áldásos voltát alig vesszük észre és alig tudjuk méltányolni. Milyen nagy valamely hatalom: ez is legjobban akkor tűnik szemünkbe, ha hivatása természetes utjáról rendkívüli utakra tévedt.

Ezért, ha nem tudnók áldásos munkáiból, hogy milyen nagy hatalom Jézus keresztyénsége a lelkekre való hatásában: lássuk meg hiveinek emberi tévedéseiből.

Velünk van reformátoraiban, az újabb időknek mind-
 ama proféta-lelkeiben, kik az evangéliom igaz isteni világossá-
 gáért élnek és küzdenek. Reformációnk a keleti babona-
 ság ellen védelműl szabad teret enged az emberi értelem
 kutatásának és örömmel üdvözli a tudomány minden elő-
 haladását. Nem hirdet evangéliomnak mást semmit, csak
 aminek világossága és életfölfogásának derüje Jézus isteni
 igéjéből származik. Nem emberi jog-intézményekkel kíván
 büszkélkedni, nem ezek változatlanságától és szilárdságától
 várja a vallás befolyását és erejét, hanem a szeretet nagy
 hatalmától, mely Jézus vallásának éltető, munkálkodó lelke
 és világot összetartó ereje.

Valóban csak az a keresztyénség vall rá igazán Jé-
 zusra, mely hitnek világosság, életfölfogásnak megnyugvás
 és derü, munkálkodásnak készség az önfeláldozásig és ha-
 lálíg, összetartó és kormányzó erőnek pedig megszentelő
 szeretet. Ez nem emberi hatalom; buzgóságot kelt, de fa-
 natizmus nélkül; emberi intézményekhez nem köthető, mert
 mindennek fölötte áll. Valóban, minden hatalom együttléte
 ez a mennyen ép' úgy, mint a földön.

*

Befejezésül vessünk még egy pillantást a világháboru
 három esztendő s dűlására. Romokat látunk mindenütt; ro-
 mokban a sok százados művelődés minden vivmánya, se-
 bektől vérzik minden szív, csüggedt és levert minden
 lélek. Igazán, mintha a pokol minden hatalma dühöngött
 volna ellenünk. S ha kell építeni, gyógyítani, új életet
 adni: jöjjön elő a tudomány, intézkedjék az államhatalom.
 De ne feledje el sem egyik, sem másik, hogy a pokol
 kapuin diadalmas csak Jézussal lehet.

Ne feledjük el mi sem, hogy a mai ünnepen e dia-
 dalmas Jézus küld minket munkára, melyhez az a legna-
 gyobb hatalom szükséges, amely mindent magában foglal
 mennyen és földön. Ez a legnagyobb hatalom a mi igaz
 keresztyénségünk, melyben Jézus velünk van és velünk
 munkálkodik minden napon a világ végezetéig.

Amen.

DR. TÓTH LAJOS.

HARCZOLD MEG A HITNEK SZÉP HARCZÁT!

— Konfirmációi. —

1. Tim. 6, 12.

Micsoda örömnép volt más éveken gyülekezetünkben a konfirmáció napja! Örömtől dobogó, lelkesült szívek álltak körül hitvalló növendékeink az oltárt. Könyek között és Isten iránt való hálával tekintettek rájuk a jó szülők; szép reményekkel eltelve köszöntötte bennük gyülekezetünk új tagjait, fennmaradásának és virágzásának leendő oszlopait, zálogait. Az általános öröm közé ha vegyült is néha egy-egy özvegy szülőnek s egy-egy árva növendéknek bánatkönye, azt is megenyhítette és megszentelte a közöröm.

Ma ünnepünk olyan, mint a fáradt, szárnyaszegett madár. Röpülne, szállna föl a magasba; de nem bír. Lefelé húzza a gond, fájdalom. A világháboru még ezt az ártatlan gyermeki örömnepünket is megrontotta s megzavarja. Az oltárt körül álló gyermekek ajkáról a mosolyt az édesapáért, testvérért való bánat úzi el; az őket ide kísérő édesanyák örömét a jó férjért, fiuért való aggodalom keseríti meg.

Könyhullatásos, szomorú időket élünk. Harczok idejét. Harczokról olvasunk és hallunk mindenfelé. Harczokról beszélnek az emberek egymás közt; harczok hírével vannak tele az ujságok. Harczról ír, harczolásra int föl olvasott szent leczkénkben az apostol is: *Harczold meg a hitnek szép harczát, nyerd el az örök életet, amelyre hívattattál és szép vallástétellel vallást tettél sok bizonyosság előtt.*

Pál apostolnak tanítványához, Timótheushoz intézett

eme fölhívásával és intésével fordulok, kedves gyermekeim, hozzátok mint tanítványaimhoz én is, mai vallástételteknek napján:

Harczold meg a hitnek szép harcztát!

Lássuk

1. *a harcztot, mely vár reátok;*
2. *a fegyvert, mellyel harcztokban győzhettek;*
3. *a jutalmat, melyet győzelmetekért nyertek.*

1.

Harczold meg a hitnek szép harcztát! Ha már Pál apostol szükségét érezte annak, hogy tanítványát így intse s ez intés által a reá váró harcztára előkészítse: vajjon nem joggal hangoztathatók-e ezek a szavak napjainkban is? Mert ki vonná kétségbe, hogy harczt, nehéz küzdelem az élet. Ebből a harcztból mindenkinek kijut; az egyiknek talán kevésbé, mint a másiknak, de teljesen senki sem kerülheti ki. Miért áltatnálak titeket, K. Gy! Bizony reátok is harczt, küzdelem vár majd az életben. Eddig szüleitek gondoskodása védő pajzsként megoltalmazott a balsors támadásai ellen. De amint az iskola falai közül kikerültök, amint a szülői védő szárnyak alól kinőttök: az élet nehéz megpróbáltatásaiból nektek is ki kell vennetek részeteket.

Vannak közöttetek többen, akiknek ezekből a megpróbáltatásokból, életharcztokból már eddig is kijutott. Látok közöttetek olyant, aki édesapját gyászolja; látok olyant, aki a szerető édesanyjai szív hiányát érzi. S hogy a jövő mit rejt magában számotokra, senki azt meg nem inondhatja. Aki idáig közületek csak mosolyogni tanult, mosolyogni tudott, jöhet reá olyan idő, amikor a mosolygást teljesen elfelejti; akinek eddig csak örömben volt része, lehet része bánatban, vesztességben elég. Mert a gond, gyász és fájdalom előtt ajtót zárni nem lehet. Reátok talál mindenütt s mindenkor. Ott is, ahol nem gondolnók; akkor is, amikor nem sejtjük.

Az élet gondjain, mostohaságain kívül ott van aztán amaz ős ellenség: a bűn, mely kísértéseivel és csábításai-

val annyiszor s annyiféle módon megkönyékezi az embert. Eddig is érezhattétek, tapasztalhattátok már nem egyszer hatalmát. Pedig jó szüleitek és tanítóitok szerető figyelemzetéssel és intéssel sokszor rámutattak a rózsák mellett, miket a bűn ígért, a tövisekre is, hogy ez által visszatartsanak a rosztól titeket. S a jövőben az élet viharos forгатagába kikerülve, midőn az őrködő szemek nem vigyáznak mindig reátok, midőn szüleitek tanácsaikkal, kéréseikkel és intéseikkel nem lesznek mindig mellettetek: még többször és még nagyobb erővel megismétli majd ellenetek ostromát.

Ezt a bűnnel való harczot *szép harcznak* nevezi alapigénkben Pál apostol. Igaza van; szép ez a harcz, mert az önvédelem harcza. Minden harcznak jogosságot és szépséget keresztyéni, valláserkölcsi szempontból egyedül az önvédelem ad. Ezért igyekeznek a mostani hadban álló felek is harczaikat az önvédelem színében föltüntetni. Hogy ez által azokat mentsek, szépítsék s a felelősséget magukról elhárítsák. A bűn ellen folytatott harcz igazi önvédelmi harcz s mint ilyen valóban szép. De szép ez a harcz azért is, mert míg az emberek között vívott harczok sebeket ütnek, könyeket fakasztanak: addig ez a harcz sebeket gyógyít be, könyeket szárít föl. S míg az emberek közt dúló harczok a társadalmat és államot támaszaiban rendítik meg: addig a bűn ellen folytatott küzdelem a társadalom és egyház alapjait van hivatva megszilárdítani.

K. Gy! Legyetek elkészülve erre a harczra s *harcoljátok meg ezt a szép harczot!*

2.

De minden harczhoz fegyver kell. Fegyver nélkül sikeres harczot vívni, győzelmet aratni nem lehet. Az úgynevezett munició hiánya nem csak egy csatavesztésnek volt már az oka. Nemcsak a mindennapi, hanem így van ez a szellemi és erkölcsi világban is. Az élet viszontagságai, megpróbáltatásai s a bűn ellen való harczban is fegyverre van tehát szükség. Mi ez a fegyver?

Pál apostol midőn azt mondja: *Harczold meg a*

hitnek szép harczát! ezekben a szavakban egyszersmind reá mutat a fegyverre is. Ez a fegyver: *a hit*. Még a közönséges harczokban is lényeges kellék a hit, istenfélelem, vallásosság. Hiszen a tapasztalás szerint ott a harcztereken azok bírják jobban a nehéz fáradaalmakat s azok állják meg nagyobb hűséggel és bátorsággal helyüket, akiknek szívét a hit lelkesíti, dobogtatja. Az a hit, mely a világrengető rázkódtatások között karjaival a változhatatlan Istenbe fogószik; mely a halál árnyékának völgyében járva is az Isten jelenlétével és megtartó segedelmével biztatja, bátorítja magát. S idehaza közöttünk is, nemde, azok hordozzák nagyobb megadással és türelemmel nehéz keresztjüket, akik hitük által vigaszt keresnek és találnak az írás amaz ígéréteben, hogy azoknak, akik az Istent szeretik, minden javokra van (Róm. 8, 28.); s hogy amiket most szenvedünk, nem hasonlíthatók ahoz a dicsőséghez, mely nekünk megjelentetik (Róm. 8, 18.).

Ha már földi harczainkban és földi viszonyainkban ilyen nagy jelentősége van a hitnek: mennyivel inkább a valláserkölcsi világban, a léleknek a balsors viszontagságaival s általában a bűnnel vívott harczaiban! A hit a kísértésekben megóv a bukástól, a szenvedések között visszatart a csüggedéstől; a lankadót megerősíti, a sírónak könyeit fölszárítja. Az élet megpróbáltatásaival szemben vigaszt egyedül a hit nyújt, az élet nehézségeit egyedül a hit győzi le. Azért mondja az apostol: *Az a győzedelem, amely legyőzte e világot, a mi hitünk* (1. Ján. 5, 4.). Azért mondja a vallásos lelkű költő (Arany) is:

. . . szegénynek drága kincs a hit,
Túrni és remélni megtanít;
S neki, míg a sír rá nem lehell,
Mindig túrni és remélni kell.

K. Gy! Ápoljátok, őriztétek gondosan szívetekben ezt a drága kincset. Vértézzétek föl magatokat az életnek rátok váró harczai ellenében ezzel a győzhetetlen fegyverrel, *a hitnek pajzsával*. Ma hitet fogadtok Jézusnak és az ő egyházának; óh tartsátok meg fogadástokat mindenkor. Mennél borúsabb s felhősebb lenne egetek: annál tisztább fényel tündököljön azon a hitnek napja; mennél

többet kellene az életben túrnótök, szenvednetek: annál jobban, annál tántoríthatatlanabban ragaszkodjatok hitetekhez, mely a türelemhez erőt ad s a szenvedések között a reményt éleszti kebletekben.

3.

Azt a reményt ugyanis, hogy a hív küzdőre korona vár, hogy a nemesen vívott harcnak jutalma nem marad el. Mi ez a korona, ez a jutalom? Örök élet. Mint alapigénkben Pál apostol határozottan és nyomatékosan hangsúlyozza: *Harczold meg a hitnek szép harczát és nyerd el az örök életet.*

Az emberek közt folyó harczok kimenetele, jutalma bizonytalan. A legigazabb, legszentebb ügy is sokszor elbukik; a legnagyobb vitézséget sem koronázza mindig siker, győzelem. Hiába hull ezrek és milliók ártatlan vére. Hiába ész, erő és oly szent akarat! Nem így azonban az erkölcsi téren. Mert úgy futunk, mint nem bizonytalanra; és úgy viaskodunk, mint aki nem levegőt vagdos (1. Kor. 9, 26.). A híven küzdő pályája végén meggyőződéssel és boldogan vallhatja az apostollal: *Ama nemes harczot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam; végezetre eltétetett nékem az igazság koronája* (2. Tim. 4, 7. 8.).

Az igazság koronája, vagy más szóval: az életnek koronája. Lássátok, a földi harczok nyomában mindig és mindenütt pusztulás, halál jár. Még a diadaloszlopok is elesettek csonthalmain emelkednek s a győzelmi ujjongásba is özvegyek és árvák szívszakgató panasza vegyül. Az erkölcsi világban e tekintetben is éppen ellenkezően áll a dolog. Mert a bűnnel való harcnak, a hit szép harczának eredménye nem panasz, hanem áldás; nem siralom, hanem öröm; nem halál, hanem élet. És pedig *örök élet.*

Itt e földön, még ha a legfényesebb győzelemmel végződik is valamely népnek a harcza, annak a győzelemnek tartama és hatása csak elmúló, ideig-óráig tartó. Amit az egyik nemzedék rengeteg áldozat, tengernyi vér árán kivívott, annak a hasznából és áldásából a fiak és unokák — úgy lehet — már semmit sem élveznek. A győzelmi

öröm egyik napról a másikra siralomra fordulhat. Ezzel szemben az erkölcsi harcnak, vagyis a hit szép harczának jutalma nem mulandó, hanem örök. Azért ha már a földi harczokban annyi áldozatot készek a győzelem kivívásáért hozni az emberek; mennyivel szívesebben kell áldozni s mennyivel lelkesebben és elszántabban kell küzdeni amaz örökkévaló égi korona elnyeréséért! Ne riadjatok hát vissza ti se, K. Gy! e harcztól s e harcnak sikeres megvívásáért semmi áldozattól, semmi veszélytől; mert bizonyos és dicső a ti jutalmatok az egekben.

Harczold meg a hitnek szép harczát és nyerd el az örök életet, amelyre hivattattál és szép vallástétellel vallást tettél sok bizonyosság előtt.

Amen.

KISS SAMU.

A SZENT LÉLEK NYELVÉN.

— Pütkösti. —

Csel. 2, 4.

Más nyelveken szólni? Hogyan? Az apostolok ezt nem keresik. Annyit sem töprenkednek e csoda fölött, mint mi e néhány szóban. Bizonykodni, vitatkozni? Ugyan mire való volna? Hisz' ők azt adják elő, ami *velük megtörtént*. Kutatni, fürkészni, a hogyan és miként titkait? Hisz' Isten cselekedte ezt velük, amint az ő Üdvözítőjük megigérte. És ők láttak már ehhez foghatót, látták az Atya egyszülött Fiának dicsőségét és a csodákat, amiket Isten őáltala cselekedett. Kutatni, fürkészni? Ugyan mire való volna; mikor a mélységes titok utjait-módjait e testben föl nem fődhetjük. Még idejük sem volna reá, mikor a mennyei Atyának csodálatos akaratát kell az emberek előtt kinyilatkoztatniok, amint a szent Lélek csodálatos erővel munkálkodik öbennük.

Meglepő mindenütt az evangelisták és apostolok egyszerű előadásmódja. Az első pütköst történetének leírásánál talán leginkább szemlélhető ez. Ha ezt a történetet talán egy regényírónak, vagy egy ujságírónak kellett volna leírni: elképzelhetjük, mennyi szó, milyen érdekesítő részletezés, mennyi izgató jelenet került volna olvasni való gyanánt az utókor elé; csak éppen az isteni tények isteni nyilvánulása nem lett volna kiérezhető; az, ami az evangelista fölségesen egyszerű, rövid és igaz előadásából sugárzik és világít.

Még álmélni sincs idejük az apostoloknak. Hisz' ők megtelének mindnyájan szent Lélekkel és szólniok *kell*, amint a szent Lélek adta szólniok. Álmélniok és

csodálkoznak eleget azok, kik a világnak majd minden nemzetségéből, városából, országából Jerusálemben vannak; *mielvelogy mindegyik a maga nyelvén hallá őket szólni . . . Nemde nem Galileusok-é ezek mindnyájan, akik szólnak? Mimódon halljuk hát őket, kiki közülünk a saját nyelvén, amelyben születünk? . . . Halljuk, amint szólják a mi nyelvünkön az Istennek nagyságos dolgait!*

Mert az emberek mindig *álmélgodnak és zavarban vannak*, mikor még maguk nem részesei a szent Lélek erejének és nyelvének, de a szent Lélek nyelvén szólnak hozzájuk. Zavartan kérdezik: *Vajjon mi akar ez lenni?* Azonban az apostolok sem e zsörtölődő kérdéstől, sem a csufolódók beszédétől meg nem ijednek. Meg sem haragusznak érte. A csufolók azt mondják róluk: *Édes bortól részegedtek meg . . .* Micsoda gazdag kárpótlás ilyen kiszólásokkal szemben az a tudat, hogy ők érzik ama Lélek csodálatos erejét; látásokat látnak, álmokat álmodnak, profétálnak, más nyelveken szólnak és csodákat tesznek.

Nem mérlegelik már, mi lesz jutalmuk — uralkodás-e vagy vértanuhalál? — amiért a megfeszített és föl-támadott Krisztusról ott a megfeszítők előtt bizonytságot tesznek. Miért mérlegeljék? Tudják jól a következőket. Tudják jól, hogy az Ur csodákat térszen *az égben odafenn és jeleket a földön idelenn, vért, tüzet és füstnek gőzölgését. A nap sötétséggé változik és a hold vérré, minekelötte eljő az Urnak ama nagy és fényes napja. De azért létszen, hogy mindaz, aki az Urnak nevét segítségül hívja, megtartatik.* Tudják jól, hogy az Urnak akarata fog bekövetkezni és mind e világ megítéltetik és elpusztulnak, akik e világ fejedelmének, a Sátánnak táborában, az Ur Jézus Krisztus ellen küzdenek; hadd kerüljenek ők, mint ama Báránynak vértanui, hiven, tisztán és igazán az ítélet trónja elé.

És ők a szent Léleknek ezt a nyelvét magától a szent Lélektől tanulták. Akkor, mikor *megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül.* Minden egyes külön-külön részesült a szent Lélek aján-

dékában. Nem maradt ki abból egyikük sem. Amaz erő és világosság eltöltötte igazán és közvetlenül mind-egyiknek lelkét. *Mindnyájan* megtelének szent Lélekkel és csak azután tudtak a szent Lélek nyelvén szólani. És a hallgatóknak, megtérni akaróknak is azt mondják legelőször: *Vegyetek szent Lelket!* Vagy megkérdik tőlük, mint az efézusi tanítványoktól: *Vettetek-e szent Lelket?* És bár ezek az efézusi tanítványok előbb azt sem tudták, vagyon-e szent Lélek: mikor az igazi keresztségre megkeresztelkednek, *szálla a szent Lélek őreájok; és szólnak vala nyelveken és profétálnak vala* (Csel. 19, 5. 6.). Sőt Kornélius százados és házanépe, miután Péter apostol hirdeti nekik a megfeszített és föltámadott Krisztust és kitöltetik reájuk a szent Lélek, bár előbbre pogányok voltak, *nyelveken szólnak és magasztalják az Istent* (Csel. 10, 46.).

A szent Lélek nyelve megtanulásának az egész titka pedig abban rejlett, hogy az Üdvözítő parancsolata szerint cselekedtek. Először is nem széledtek el a Megváltó mennybemenetele után, hanem összejöttek *s mindnyájan egy szívvel-lélekkel foglalatosak valának az imádkozásban és a könyörgésben*. És akkor is, mikor a megígért szent Lélek kitöltetésének napja eljött, *mindnyájan egy akarattal együtt valának*.

És ekkor történt, hogy lön nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése és eltelé az egész házat, ahol ülnek vala. Megkezdődött az első pünköst csodás története. Sebesen zúgó szélnek zendülése: elég gyakori természeti tünet. De mikor megrázva az egész épületet, isteni erővel zúg által az emberi lelkekbe, mennyei üzenetet, bátorságot hoz a csüggeteg, gyöngé embereknek: ez már isteni csoda; mert meghaladja az emberi erő, számítás, képesség határait.

Mit tesz tehát a szent Lélek nyelvén beszélni? Azt szólani, ami Istennek tetsző; Isten törvényével egyező; a bennünk lakozó szent Lélekről tanuskodó. Pál apostol szerint is: a nyelveken szólás igen szép tehetség; de csak úgy van igazi értéke, ha isteni kijelentésről, istenismetről, profétálásról tanuskodik (1. Kor. 14, 6.). Vagyis

amikor *minden nyelv Istent magasztalja* (Róm. 14, 11.) és *minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Ur az Atya Isten dicsőségére* (Filip. 2, 11.).

A szent Lélek nyelvén szólani hiába próbálna bárki anélkül, hogy ne vette volna a szent Lélek ajándékát. Nem lehet ezt színlelni; nem lehet kifarizeuskodni; nem lehet csalással kieszközölni; mint ahogy Simon mágus sem vehette meg pénzen a szent Lélek hatalmát (Csel. 8. 19.). Csak azokról, akik igazán hisznek, mondotta az Ur, hogy ilyen jelek követik: az ő nevében új nyelveken szólnak (Márk 16, 17.).

Aki valamely nyelven szeretne megtanulni, de a helyett, hogy komolyan hozzálátna, folyton azt hánytorgatná, mimódon lehetséges, talán ki sem vihető az: nem fog megtanulni egy idegen nyelvet sem. Az apostolok sem tudtak volna a szent Lélek nyelvén beszélni, ha afölött való vitával töltötték volna az időt: hogyan lehetséges más nyelveken szólani? Ilyesmi fölött vitatkozni ma már még fölöslegesebb. Ki keresné, honnan és hogyan jó a villám, mikor lesújtott? Ki találná meg azt a fonalat, melyen kisded korában a legelső értelmes szó lelkében fogamzott, ajakán fölcsendült? Ki találná meg azt a vezetékét, melyen egy nagyszerű, az ember egész lényét meg-rázó, talán az emberiséget és a világ képét átalakító gondolat az elmébe jut, ott mintegy szikrát vet és sugárzik? Ma már tudunk például annyit, hogy a telefon-készülék a belémondott hangokat, szavakat fölfogja, száz mértföldekre visszaadja. A sürgönyöző készülék lekopogtatja a száz mértföldekkel odább lekopogtatott írásjeleket. A szikratáv-író készülék ennél is csodálatosabban, minden vezeték nélkül, a levegőben átadja a szókat és gondolatokat, köz-beeső hegyek és tengerek fölött is. Hát a mindenható Istennek nem volna hatalmában és módjában a maga tör-vényét, céljait, akaratát oly módon juttatni az apostolok lelkébe, apostolok lelkén át a hívő emberiség lelkébe, amint azt a pünkösti csodás történet alkalmával is tette?

Istennek szent titkai között egyik legcsodálatramél-tóbb: a szent Lélek és ennek munkája. A szent Lélek munkái közül való a más nyelveken szólás rendkívüli aján-

déka is: a szent Lélek nyelve. És elmondhatjuk, hogy a szent Lélek nyelvén szólani és érteni a legszebb, legcsodálatosabb, legboldogítóbb tudomány.

Miért legszebb? Azért, mert egyáltalán szép dolog nyelveket tudni, más nyelven beszélők beszédét, könyveit megérteni; de ez ingyen sem hasonlítható ahhoz, amikor valaki a szent Lélek nyelvén tud szólani, mert ennek segítségével Istennek akaratát, törvényét is megérti, sőt másokkal is megértetni képes.

Legcsodálatosabb tudomány is ez. Miért? Mert aki a szent Lélek nyelvén beszélni tud, az mindenkivel meg tudja magát értetni, az minden nyelven tud, miként az apostolok.

Legboldogítóbb tudomány is ez. Miért? Mert a bűnökből megtérésre serkent, Istenhez vezet vissza és erőt ad az Isten útain való járásra. Az emberek régóta fáradoznak egy egységes világnyelv készítésén, melyet minden nemzet megtanulhatna, így minden ember megértené a másikat. Ez a világnyelv még eddig nem sikerült. Nem is fog sikerülni, nem is fogják az emberek egymást megérteni, míg világnyelvnek a szent Lélek nyelvét meg nem teszik.

A szent Lélek nyelvét magától a szent Lélektől kell megtanulni, úgy, amint az apostolok is tőle tanulták.

Ki tudná elszámolni, hányféle nyelven beszéltek és beszélnek a földön lakott és lakó valamennyi emberek? Még bajosabb volna megállapítani azt, vajjon még az egy ugyanazon nyelven beszélők között is hányféle nyelvjárás van? Nem a szó szoros értelmében vett nyelvjárásokat értem; nem azokat, melyek szerint egyes vidékek egymástól több-kevesebb eltéréssel beszélnek; hanem értem azokat a nyelvjárásokat, melyeket az egyes emberek érzése és gondolkozásmódja diktál; amint Üdvözítőnk ezt így fejezte ki: *A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jót; és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszt: mert a szívnek teljességéből szól az ő szája* (Luk. 6, 45.).

Ilyen értelemben is hányféle nyelvjárás van az emberek között! Valóságos bábeli nyelvzavar . . . A gyű-

lölet, harag, irigység, kevélység, mértékletlenség, önzés, haszonlesés, csüggedés, félelem . . . ezerféle bűnök, lelki fekélyek, czélok, érdekek, mind a tulajdon maguk nyelvén beszélnek. A világ zajában nem is hallatszik egyéb, csak a világ lelkének beszéde.

A kaini gyűlölet ez átokkal terhes világában mily jó volna más nyelveken szólni, érteni; mily jó volna, ha a sebesen zúgó szélnek zendülése, kettős tüzes nyelvek: a szent Lélek áldását hoznák az emberiségre és megtanítanák a szent Lélek nyelvén beszélni; egymást megérteni; egymásnak szeretettel szolgálni; élni a békesség országában.

Lehet, hogy alig hallottál valamit a szent Lélek nyelvén beszélni. Nem hallottad magad körül a szent Lélek nyelvét úgy, mint az édes anyanyelvet. És nehéznek tűnik föl elhagynod a sok mindenféle nyelvet, amelyen eddig beszéltél.

Pillanat alatt megtanulni más nyelveken beszélni: csoda.

De nem kisebb csoda lesz, ha valaki a gyűlölet, istentelenség, káromkodás nyelvét és még ki tudja hányféle gyarló, zagyva nyelveket elfeledvén, megtanul a szent Lélek nyelvén beszélni.

Vegyünk mindnyájan szent Lelket és kezdjünk el szólni a szent Lélek nyelvén!

Amen.

SZÜCS JÓZSEF.

CSAK A SZENT LÉLEK TESZ ÉLŐ KERESZTYÉNNÉ.

— Püünkösti. —

Ján. 14, 23—31.

K. T! Bizonyára ismeritek Ezékiel proféta magasztos látomását, midőn az Urnak keze lelki szemei előtt tágas mezőt tárt föl, mely csontokkal rakva vala. Isteni parancs-szóra profétált a látnok e tetemek felől, mondván: *Ti megszáradt tetemek, halljátok meg az Ur beszédét: Imé, én bocsátok tibelétek lelket, hogy megéledjete. . . És lőn zúgás és zörgés és egybemenének a tetemek. És hús növekedék a csontokon és beléjük méne a lélek és megéledének* (Ezék. 37.). Ezékielnek e látomása Izráél népére vonatkozik. Azok a megszáradt tetemek a babilóniai fogságba hurczolt, szétszóratott zsidókat jelképezik, kiket az Ur Lelke a szolgaság halálos álmából csakugyan fölébresztett, megelevenített és a rabságból hazájukba visszavezetett . . . De hát vajjon erre a mi korunkra nem illik-e rá a proféta mondása? Hiszen holttetemekben, fájdalom, nincs hiány ma sem, amelyekbe Istennek Lelkét óhajtának, hogy azok ismét megélednének.

Ott künn a természet a maga tavaszi pompájában persze legkevésbé sem hasonlít holttetemekkel beszórt mezőhöz, hanem inkább virágos kerthez, mert Isten lehellelte föleleveníté a holtat és megújítá az elszáradtat: ámde a messze országokra terjedő harcmezőkön ma is naponkint nagy a holtak száma és a kis fakeresztek, mint az erdő, úgy emelkednek egy-egy nevezetesebb helyén a világmérvőkésznek. Óh, mikor fogja az Ur ezeknek is mondani: *Ti megszáradt tetemek, halljátok meg szómat; ime én lelket bocsátok belétek!*

Ami már a külső emberi életet illeti: az éppen nem holt mező és néma temető ugyan, hanem sokkal inkább nyüzsgő elevenség és élet minden téren. De Istennek Lelke irányítja és mozgatja-e ezt az életet? Avagy nincs-e százszerosan elfojtva benne az isteni élet a világi érdekek által? Az egyház sem romhalmaz és holttetemekkel borított mező, mint ellenei hirdetik. Mert a Krisztus anyaszentegyháza még fennáll; és ha ily ünnepen végigtekintünk a hívek gyülekezetén, noha igen sokan régóta távol vannak tőlünk s csak lélekben ünnepelhetnek ma velünk: mégis, látván a szokottnál jobban megtelt templomot, azt kell mondanunk, hogy az Ur még mindig egybegyűjti az ő népét ezen a földön. Más kérdés az, hogy a mi keresztyénségünk élő keresztyénség-e? Megkereszteltjeink meg vannak-e keresztelve nemcsak vízzel, hanem szent Lélekkel is? Az Urnak mindeneket látó szemei e mi pünkösti gyülekezetünkben is, az ünneplő köntös s az életpiros arczok ellenére nem fedeznének-e föl sok holttetemet, sok holt szívet, amelyekre joggal alkalmazhatnók a proféta szavait: *Ti megszáradt tetemek, halljátok meg az Ur beszédét; imé én bocsátok tibelétek lelket, hogy megéledjete.*

Istennek ezt a megelevenítő és új életre keltő Lelkét óhajtjuk és kérjük e pünkösti szent ünnepekben, hogy rázzon föl minket is a lelki halálból; s amint hajdan egy ily napon az apostolokra kitöltetett, úgy szálljon mireánk és belénk is, hogy a mi lankadt, vér nélkül való keresztyénségünket élő, igaz keresztyénséggé változtassa. Mert

csak a szent Lélek tesz igazi, élő keresztyénné.

Lássuk, miképen és mi által?

1. *Mint szeretet lelke, fölgerjeszti a szívet.*
2. *Mint igazság lelke, megvilágosítja az értelmet.*
3. *Mint békesség lelke, átkísér az életen.*
4. *Mint reménység lelke, megvigasztal a halálban.*

1.

Mint szeretet lelke, fölgerjeszti a szívet.

Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet; és az én Atyám szereti azt és ahhoz megyünk és

én és az Atya, aki küldött engem (Ján. 8, 16.); vagy még inkább: *Én az Atyában vagyok és az Atya énben-nem van* (Ján, 14, 11.). Ama békességet, melyet ártatlan szenvedése és véres halála által e világnak megszerzett; az Istennel való békességet, a megbékült lelkiismeretnek ama bizonyosságát, mely tudja, hogy bűnei meg vannak bocsátva. Amaz Istenben megnyugvó szívnek békességét, mely így szólhat a koronás zsoltárral: *Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek . . . mert te velem vagy* (Zsolt. 23, 4.).

Ime, ezt a békességet adja Jézus az övéinek. S aki e békességet bírja, annak szíve csakugyan nem fél, nem retteg senkitől és semmitől. Sem külső szerencsétlenségtől, mert meg van győződve: Isten tudta és akarata nélkül egyetlen hajszál sem eshetik le fejemről; sem belső háborúságtól, mert hiszi: Istennek kegyelme nagyobb, mint az én bűnöm; sem a gonosztól, mert tudja: *Ha Isten ve-lünk, kicsoda ellenünk?* (Róm. 8, 31.) sem az ördög csalárdságától, mert azt vallja az énekköltővel: „E világ ura gyúljon boszúra: nincs ereje már, reá ítélet vár, az ige porba dönti“ . . . K. T! Ismered-e már ezt a békességet? Óh, kérdd a békesség fejedelmét, hogy ajándékozzon meg téged az ő békességével, azzal, melyet e világ nem adhat, de el sem vehet, mely megnyugtat és kibékít az elmúlás gondolatával is.

4.

Mint reménység lelke, megvigasztal a halálban.

Ha szeretnétek engem — mondja az Ur tanítványa-nyainak — örvendeznétek, hogy azt mondtam: Elmegyek az Atyához.

Elmegyek az Atyához. Ezekkel a gyermeki, egyszerű szavakkal győzelmeskedik a búcsuzó Mester már előre a halál és a sir fölött. Elmegyek az Atyához: így szólhat a keresztyén is a reménység lelkében, mely a halálon és síron diadalmaskodva amaz örök hazára tekint. Elmegyek az Atyához: csak Isten gyermeke mondhatja ezt magáról, a világe nem. A világ fia élhet vigan, de boldogul meghalni nem tud, mivel csak testben él és lélekben nem; a

test pedig olyan, mint a fű és az embernek minden dicsősége olyan, mint a fű virága (1. Pét. 1, 24.). Vajjon mit mondanál, te hitetlen világ fia, ha a halállal szemben megkérdeznék tőled: *Hová mégy?* (Ján. 16, 5.) Azt: lemegyek a sötét sirba, hogy a férgeknek eledele legyek, hogy széthulló porommal a földet kövérítsem? Avagy: elmegyek vissza a pusztá semmibe, ahonnan kijöttem? Vagy talán: elmegyek amaz ismeretlen másvilágba s mit tudom én, mi lesz majd velem?

Mily másként hangzik a búcsuszó az igaz, az élő keresztyén ajkairól: Elmegyek az én Atyámhoz; a Jézus nevében az én Atyám kezeibe ajánlom lelkemet. Az én Atyám házában, hol sok hajlék van, számomra is készített az Üdvözítő helyet. A küzdelemből elmegyek a békességbe; a vándorlás és bujdosás mezejéről elmegyek haza; e világból elmegyek az én Atyámhoz! A szent Lélek az, ki e hitünket erősíti s e reményünket ápolja; a szent Lélek az, ki megvigasztalja a szívet s elűzi a halálnak félelmét és borzalmait; a szent Lélek az, ki már előre lobogtatja győzelmi zászlaját a koporsó és sir fölött; a szent Lélek az, ki rámutat és elvezet amaz örök hazába, ama vég nélkül való boldogságba. Az Atyához. Mit kérhetnénk azért mást, jobb vezért az életben és jobb vigasztalót a halálban, mint a szeretetnek és igazságnak, a békességnek és reménységnek lelkét:

Jer, szent Lélek, Isten Lelke,
Légy vezérem útamon,
Hogyha vész dúl körülöttem
S bánatköny rezg arczomon.
Vigasztalj, ha szenvedek,
Bátoríts, ha csüggedek;
Légy szívem vigasztalója,
Légy reményem ápolója.

Amen.

Gerok után

KISS SAMU.

VASÁRNAPI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA

EGÉSZ ÉVRE 20 K FÉLÉVRE 10 K

Mutatványszámot kívánatra bárkinek küld a Vasárnapi Ujság kiadóhivatala,
Franklin-Társulat, Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az IGEHIRDETŐ

eddig megjelent tizenegy évfolyamából (1906—1916.) még néhány *teljes példány* áll rendelkezésünkre. Egy példány (I—XI. kötet) ára füzve 110 K, kötve 143 K. Megrendelhető a kiadóhivatalban. Az I. kötet csak mind a 11 évfolyam megrendelése esetén kapható. A IX—XI. kötet ára füzve 12 K, kötve 15 K egyenkint.

JÓ PAJTÁS

oooooooooooo A LEGKEDVELTEBB
KÉPES GYERMEKLAP ::

Kiadja a Franklin-Társulat, Budapest, IV. Egyetem-utca 4.
Előfizetési ára egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2·50 K

Mutatványszám ingyen.

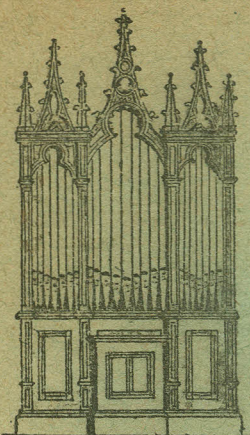
SZERVEZZÜNK KÖZNAPI ISTENTISZTELETEKET!

Csakis prot. lelkészek számára **
Átdolgozott bibliai idézetekkel ***
Művészi erős kötésben ****
Ugy hogy forgatni nem kell *****
A százötven zsoltár alapján *****
Az ószövetség háborus szellemében
készült

Révész János Köznapi imakönyve

Ára az IGEHIRDETŐ előfizetőinek 5 korona. (Bolti ár 6 korona.)

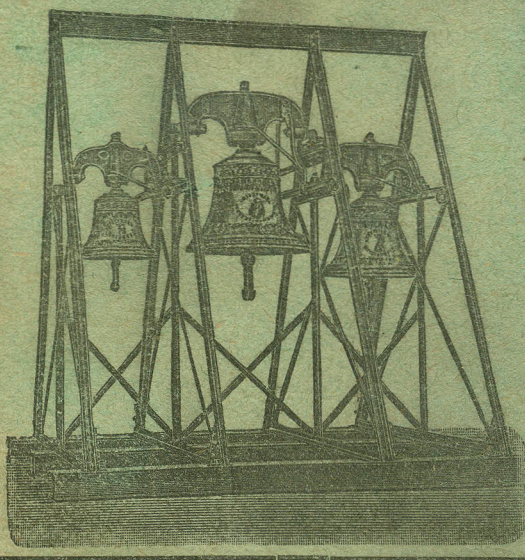
Megrendelhető a szerzőnél Nagybányán.

CECENA- ÉS HARMONIUMGYÁR. □□□ **ORSZÁGH SÁNDOR ÉS FIA**
 cs. és kir. udv. száll. **RÁKOSPALOTA** (Bpest mellett).
 Gőzerőhajtás és saját villamos világítással berendezve. — Alapított 1861. évben.

Az 1885. évi országos kiállításon „nagy díszoklevéllel“ első díj és „Ferencz József lovagrenddel,“ az 1904. évi veszprémi kiállításon „arany éremmel“ első díj, az 1906. évi kassai kiállításon „díszoklevéllel“ első díj kitüntetve; azonkívül számtalan kitüntetés és elismerés. Ajánlják kitünő hangú és erős szerkezetű, főleg a legújabb légnyomatú pneumatikai orgonákat, melyek rendkívül könnyű játékmód és a változatok egyszerű kezelése mellett, az időjárás minden viszontagságának ellenállnak. — Szolid munka és jutányos árak. — Kisebb orgonák készletben vannak. Eddig 900-nál több új orgona lett szállítva. Raktáron kitünő hangú harmoniumok minden nagyságban. Harmoniumok tetszés szerinti rajz- és változat-összeállításal megrendelésre készülnek. Tervezeteket és rajzokat kívánatra küldünk.

AZ IGEHIRDETŐ II—VIII. KÖTETE
 KAPHATÓ A KIADÓHIVATALBAN; FÜZVE 10 KOR,
 KÖTVE 12 KORONA EGYENKINT.

Hazánk legrégebbi
 □ harangöntődéje □

Alapított 1816-ban.

□□ Tíz évi jótállás.

Előnyös feltételek
 ❁ engedtetnek ❁

Seltenhofer
Frigyes Fiai

cs. és m. kir. udv. szállítók

□□ Sopronban. □□

Ajánlják legjobban berendezeti harangöntődjüket a t. községeknek és egyházaknak. — **Harangok**, bármely nagyságban és zengzetben, csak a leg-

finomabb harangérczből, tiszta csengő hanggal öntetnek. Repedt harangok újraöntetnek; ezek, valamint az új harangok is, a már meglévőkhöz teljes összhangzatban öntetnek. Minden harang hangja előre határozatik meg.

□ Különösen figyelemztetjük szabadalmazott kovácsolt vasból készült szerkezetünkre nagy harangok részére, mely által ezek könnyen húzhatók s a falakat nem rázzák. Fakoronával bíró harangok ezen szerkezetre olcsó árért átalakíttatnak. Kovácsolt vasból készült tűzmentes harangállványokat, czélszerű szerkezetben s olcsó árak mellett legjobban ajánlunk. Költségvetésekkel s képes árjegyzékek postafordultával szolgálunk.